

**PRODUKTIONS- OG YDELSESKONTRAKT FOR 2013
MELLEM
FORSVARSMINISTERIET
OG
CENTER FOR MILITÆRE STUDIER, KØBENHAVNS UNIVERSITET**

1. Indledning

Produktions- og ydelseskontrakten indgås mellem Forsvarsministeriet og Københavns Universitet, jf. rammeaftale af 11. marts 2010. Produktions- og ydelsesporteføljen fastlægges efter drøftelser mellem hhv. Forsvarsministeriet, partierne bag forsvarsforliget og Københavns Universitet. Parterne er enige om at tilstræbe en portefølje som muliggør kontinuerlige projekter, som sikrer synergi mellem forskning og forskningsbaseret myndighedsbetjening, idet det er begge parter ambition, at Centret gennemfører forskning og forskningsbaseret myndighedsbetjening på højeste internationale niveau.

2. Præsentation af Center for Militære Studier

Center for Militære Studier (CMS) er et forskningscenter ved Institut for Statskundskab på Københavns Universitet. Centret blev etableret i 2010 på basis af en bevilling i forsvarsforliget 2010-14. CMS udøver uafhængig strategisk forskning og forskningsbaseret myndighedsbetjening med fokus på aktuelle militære og forsvars- og sikkerhedspolitiske spørgsmål. Centrets mål er på basis af forskning i strategisk teori og sikkerheds- og forsvarspolitiske problemstillinger at bidrage til innovation på det sikkerheds- og forsvarspolitiske område i Danmark og Europa.

3. Temaer

I perioden 2013-17 vil Center for Militære Studier fastholde og udvikle viden og kompetencer indenfor følgende temaer:

- fremtidige udfordringer og muligheder, bl.a. som følge af den teknologiske udvikling, demografi, globalisering og global magtforskydning mod Asien, herunder Udviklingstendenser for Kinas sikkerheds- og forsvarspolitik
- NATO og europæisk forsvarspolitik, herunder NATO-EU forholdet og Smart Defence
- Forsvarsplanlægning og strategi, herunder samtænkning
- Arktis
- dansk sikkerheds- og forsvarspolitik i en international kontekst
- udviklingen af data og dokumentation angående dansk sikkerheds- og forsvarspolitik

4. Projekter

Centret arbejder med en bred vifte af projekter. Et vigtigt element af Centrets arbejde er at producere evidens, dokumentation og data for udviklinger i dansk og international sikkerheds- og forsvarspolitik. Afhængig af det faglige indhold kan disse typer projekter kombineres forskelligt. Centret vil – i dialog med sine interessenter, Forsvarsministeriet og forligskredsen – løbende udvikle sine projekter og produkter. Forskningsbaseret myndighedsbetjening foretages efter Centrets projekthåndbog, der lægger vægt på:

- tværfaglighed

- nytteorientering
- inddragelse af interessenter og netværk
- innovation
- refleksivitet

5. Undervisning og formidling

I perioden 2013-17 vil Centret styrke og udvikle sin indsats fsva. forskningsbaseret undervisning og formidling. Dette vil bl.a. ske ved:

- phd-uddannelse, herunder finansieringen af phd-stipendier
- sommerskole i dansk forsvarspolitik og strategiske studier
- udvikling af uddannelse indenfor området
- udvikling af Open Source Governance i samarbejde med Forsvarsministeriet
- udvikling af formidlingsformater der bidrager til åbenhed og innovation fsva. dansk sikkerheds- og forsvarspolitik
- aktiv deltagelse i formidling bl.a. i form af foredrag, deltagelse i seminar og i medierne

6. Evaluering og kvalitetssikring

CMS gennemfører løbende evaluering af sine aktiviteter med det formål at styrke og udvikle kvaliteten af centrets produkter. I 2013 gennemføres en uvildig, eksternt evaluering af CMS' grundforskning og myndighedsbetjening. Evalueringen offentliggøres på CMS' hjemmeside. Erfaringerne fra 2011-12 taler for at centrets ressourcer kan udnyttes bedre, hvis indsatsen koncentrerer om færre projekter end hidtil og at disse projekter, hvor relevant, planlægges i fortsættelse af tidligere udførte projekter for at sikre at opbyggede kompetencer udnyttes bedst muligt.

7. Projekter for 2013

Nr.	Emne	Produkt 2013	Produkt efter 2013	Formidling	Interessenter	Tema	Effekt	Måling
13.1.	Arktisk inddragelse af civilsamfund – en sammenlignende analyse af canadiske og nordiske modeller	Rapport		Briefing Medieomtale	- Grønlandske regering - Norske og canadiske forskningsinstitutioner - UM - FMN	Arktis	Øget bevidsthed om udviklingsmuligheder blandt interessenter	Fagfælle vurdering af rapport
13.2.	Sikkerheds- og forsvarspolitik barometer	Meningsmål Afrapporting	Fortsat	Briefing Medieomtale	- Offentlighed - Forskere	Dansk sikkerheds- og forsvarspolitik	Dokumentation og evidens for udvikling og vurdering af danske strategiske vilkår og muligheder. Udbygge netværk	Evaluering
13.3.	Civile-Militære	Workshop	Forskningsprojekt	Seminar med	- DIIS	Dansk sikkerheds- og	Øget samarbejde	Fælles

	Relationer i Danmark	Afrapportering	evt. antologi og konference	forsvarsordførerne		forsvarspolitik	DIIS-CMS	arrangementer og publikationer
13.4	Udvalgte NATO-landes forsvar og deres performance: Fakta og Best Practices	Rapport (engelsk)		Briefing Medieomtale	- FMN - FKO - DANATO	Udvikling af data og dokumentation ang. Udvalgte NATO-landes forsvars- og sikkerhedspolitik	Afdække hvorfor nogle NATO-lande formår at udnytte deres forsvarsbudgetter bedre end andre i relation til output.	Evaluering
13.5	Små stater og Global Commons	Workshop Afrapportering	Antologi	Kronik	- Lee Kuan Yee School of Public Policy	Fremtidige udfordringer	Øgede Asien kompetencer og netværk	Evaluering af seminar
13.6	Amerikanske sikkerhedspolitiske prioriteter	Rapport	Rapporter (UK, Tyskland, Norden, Frankrig) Konference	Briefing Medieomtale		Fremtidige udfordringer/ dansk sikkerheds- og forsvarspolitik i en international kontekst	Politisk bevidsthed dansk alliancevilkår netværk	Fagfælle vurdering af rapport
13.7	Kritisk infrastruktur og CNO	Workshop, afrapporting	-	Briefing Medieomtale	- Centre for International Law and Justice	Fremtidige udfordringer/ dansk sikkerheds- og forsvarspolitik i en international kontekst	Øget information og bevidsthed om emnet, herunder policy-input	Evaluering
13.8	Folkeretten og CNO	Rapport, måske konference	-	Briefing Medieomtale (konference)	- Centre for International Law and Justice	Fremtidige udfordringer/ dansk sikkerheds- og forsvarspolitik i en international kontekst	Øget information og bevidsthed om emnet, herunder policy-input	Evaluering
13.9	Kina og Arktis	Seminar	-	Kronik Medieomtale	- ThinkChina - KU - Ålborg, Århus, Odense - CBS - FMN - UM	Fremtidige udfordringer / Arktis	Øgede Asien kompetencer og netværk	Evaluering
13.10	Piratnetværk	4 møder/ seminarer	Fortsat	Medieomtale	- SOK - Rederier - FE/PET - FKO - FMN - UM	Fremtidige udfordringer	Netværk og diskussion i neutralt rum	Evaluering
13.11	Refleksionsgruppe om Kina og Kinanetværk	Seminarer	Fortsat	Chatham House Rule	- ThinkChina - KU	Fremtidige udfordringer	Øgede Asien kompetencer og	Evaluering

					- Ålborg, Århus, Odense, - - CBS - FMN - UM		netværk	
13.12	Asien som sikkerhedspolitisk udfordring	Workshopserie	-	Kronik Medieomtale	- ThinkChina - KU - Ålborg, Århus, Odense - CBS - FMN - UM	Fremtidige udfordringer	Øgede Asien kompetencer og netværk	Evaluering
13.13	Megatrends	Undervisning	-	-	- FAK - KU	Fremtidige udfordringer/ Undervisning ved FAK og KU	Bibringe studenterne forståelse for og kompetencer til at analysere globale udfordringer	Eksamen, evaluering
13.14	Open Source Governance Arktis Seminar	Seminar Afrapportering		Medieomtale	- FMN - Grønlandske regering	Ideudviklingsseminar	Politik-input, offentlig bevidsthed	Evaluering
13.15	Kontorseminarer	Oplæg, temadage mv		Chatham House Rule	- FMN	Ideudviklingsseminar	Øget bevidsthed om udviklingsmuligheder blandt interessenter netværk	Evaluering
13.16	Smart Defence indenfor professionel militær uddannelse – muligheder for øget nordisk samarbejde	Workshop Rapport	Antologi	- Afrapportering - Kronik el.lign. i internationalt medie	- NORDEFKO - Nordiske PMU-institutioner - Officersskoler - FAK - HR FMN/FKO	NATO og europæisk forsvarspolitik	Øget bevidsthed om udviklingsmuligheder blandt interessenter	Evaluering af seminar og fagfællevurdering Gennemførte forslag
13.17	Projekt med ACT: Towards 2030 and Beyond	Resourceperson Workshop	Forsat	-	ACT	NATO og europæisk forsvarspolitik	Øget bevidsthed om udviklingsmuligheder blandt interessenter netværk	Evaluering
13.18	Projekt med ACT: NATO Foresight: Understanding Common Drivers	Technical Team Member	Fortsat	-	ACT	NATO og europæisk forsvarspolitik	Øget bevidsthed om udviklingsmuligheder blandt interessenter netværk	Evaluering
13.19	Papir om forebyggende sikkerhed	Resourceperson	Mulig opfølgning, fx seminar	-	- FMN - UM	Forsvarsplanlægning og strategi	Politik kortlægning	Evaluering i samarbejde med FMN,

								UM
13.20	Effektmålinger	Phd-afhandling	Afhandling i 2014	kronik	- Forskere - FMN - FKO - FAK, HO	Forsvarsplanlægning og strategi	Phd uddannelse Netværk med RAND o.a.	Tildelt grad
13.21	Sommerskole i dansk forsvarspolitik og strategiske studier	Undervisning	Fortsat	-	- KU	Forsvarsplanlægning og strategi/ dansk sikkerheds- og forsvarspolitik/ Undervisning ved KU	Bibringe studenterne forståelse for og kompetencer til at analysere dansk forsvarspolitik	Eksamen, evaluering
13-22	Løbende seminarer om aktuelle forsvars- og sikkerhedspolitiske problemstillinger	Seminarer Afrapportering	Fortsat	Chatham House Rule eller Medieomtale	- Offentlighed - Forskere - FMN - DUS - DIIS - mfl	Alle temaer	Skabe faglige forudsætninger for debat og forum for samme	Evaluering
13-23	Vejledning af specialer				- FAK - KU	Undervisning ved FAK og KU		Eksamen, evaluering
13-24	Folkemøde, Bornholm	Open Source Seminar	fortsat	-	- FMN evt. i samarbejde med andre relevante aktører	Dansk sikkerheds- og forsvarspolitik i en international kontekst	Politik-input, offentlig bevidsthed	Evaluering
13-25	Analyser for forsvarsforligskredsen							
13-26	Analyser for forsvarsforligskredsen							
13-27	Analyser for forsvarsforligskredsen							

8. Påtegning

København, 11. januar 2013

Kontorchef Lars Salquist, Forsvarsministeriet

Professor Lars Bo Kaspersen, institutleder, Københavns Universitet

Januar, 2013

BILAG 1

TIL PRODUKTIONS- OG YDELSESKONTRAKT

BESKRIVELSE AF PROJEKTER FOR 2013

Dette bilag beskriver de enkelte projekter, som fremgår af resultatkontrakten for 2013. En egentlig synopsis vil blive udarbejdet ved projektets igangsættelse. Interessenter vil løbende blive inddraget, jf. CMS' projekthåndbog.

Ressourcer er her opgjort i projekttimer. Disse projekttimer skal betragtes som et mål for den indsats, som der lægges i projektet – både absolut og i sammenligning med andre processer. En række andre faktorer fx ferie, kompetenceopbygning o.lign. indgår i opgørelsen af projekttimer.

Det skal bemærkes, at resultatkontrakten er aktivitetsbestemt; dvs. at den opgør produkter snarere end projekter. Et projekt kan således have flere aktivitetsnumre i kontrakten og i dette bilag. Et eksempel er aktiviteter der på den ene eller den anden måde beskæftiger sig med Asien. Timetallet er et foreløbigt skøn. En egentlig projektplan vil blive udarbejdet ved projektstart.

13.1. Arktisk inddragelse af civilsamfund – en sammenlignende analyse af canadiske og nordiske modeller

Ressourcer: 600 timer

Den accelererende udvikling af de komplekse opgaver i Arktis skaber behov for kontinuerlig tilpasning og udvikling af Kongerigets samlede beredskab. I forlængelse af CMS's projekt fra 2012 om inddragelse af civilsamfundet til løsning af forsvarets opgaver i Grønland, vil dette projekt inddrage en bredere kreds af erfaring mht. inddragelsen af civilsamfundet i den komplekse opgaveløsning i arktiske egne. Projektet vil blandt andet se på muligheder for samarbejde om uddannelse o.a., blandt andet inden for rammen af Smart Defence. Projektet vil inddrage erfaringer fra projekt 13.15.

13.2. Sikkerheds- og forsvarspolitisk barometer

Ressourcer: 500 timer

Centret udarbejder og gennemfører en årlig internetbaseret meningsmåling af en population bestående af personer i ind og udland med viden om og erfaring med dansk sikkerheds- og forsvarspolitik. Gentagne målinger vil give et evidensbaseret grundlag for den offentlige debat om trends og prioriteter i sikkerheds- og forsvarspolitikken. Denne måling vil give indsigt i debatter og overvejelser bag den førte politik og således give et helt nyt datagrundlag for den sikkerheds- og udenrigspolitiske debat. Sådanne målinger giver ydermere mulighed for at være på forkant med tendenser og udviklinger, som eksperterne kan identificere. Derudover vil målingen understøtte centrets netværksaktiviteter og på sigt bidrage til dokumenteringen af udviklingen af holdninger til dansk sikkerheds- og forsvarspolitik. Målingen gentages i de kommende år. Eksisterende meningsmålinger er baseret på hele befolkningen og gennemføres usystematisk. Barometret vil være en måling baseret på en population med særlige forudsætninger for at udtale sig om emnet. Denne type måling kendes fra Berlingske nyhedsmagasins årlige magtmåling og fra det engelske RUSI's årlige måling om britisk sikkerheds- og forsvarspolitik.

13.3. Civile-Militære Relationer i Danmark

Ressourcer: 100 timer

Forholdet mellem officer, embedsmænd og politikere i fastsættelsen af politikker og prioriteter i forsvarspolitikken såvel som i gennemførelsen af konkrete operationer er et klassisk forskningsfelt som har fået fornyet interesse i de sidste 10-20 år. I en dansk sammenhæng har de nye erfaringer som man har gjort sig i missionerne i Irak og Afghanistan ledt til forslag om at ændre governance-strukturene på Forsvarsministeriets område (f.eks. forslaget om sammenlægning med FKO og ministeriets departement). Disse forslag har ledt til en debat om den demokratiske kontrol med forsvaret og balancen folketing-regering-forsvar. Projektet vil belyse disse spørgsmål og skabe rammer for debatten om disse spørgsmål. Projektet gennemføres i samarbejde med DIIS med henblik på at styrke og udvikle CMS og DIIS' kompetencer på området i fællesskab.

13.4. Udvalgte NATO-landes forsvar og deres performance: Fakta og Best Practices

Ressourcer: 700 timer

Formålet med arbejdet er – bl.a. på baggrund af NATO's arbejde med input/output metrics - at afdække, hvorfor nogle NATO-lande formår at udnytte deres forsvarsbudgetter bedre end andre i relation til output. Analysen skal identificere centrale forklaringer/best practices – bl.a. med det mål at andre lande vil kunne lade sig inspirere af de identificerede best practices. Rapporten vil som baggrund herfor analysere og sammenligne output på makro-niveau i forhold til national økonomiske indikatorer (BNP, forsvarsbudget osv), såvel som på mikro-niveau, hvor projektet vil sammenligne enheder og kapacitet i forhold til pris. En sådan analyse vil kunne indgå som et element i diskussioner omkring både udviklings- og effektiviseringspotentialer, samt identificere områder, hvor potentialet måtte være større end på andre områder. Rapporten vil inddrage lignende analyser i EDA-regi.

Skal udarbejdes som en rapport på engelsk. Denne kan muligvis med fordel kobles til arbejdet med effektmålinger (13.20) samt en række projekter om NATO og Smart Defence.

13.5. Små stater og Global Commons

Ressourcer: 200 timer

I samarbejde med Lee Kuan Yee School of Public Policy i Singapore gennemføres en workshop, hvor danske og singaporeanske forskere og praktikere kan udveksle erfaringer og ideer om små staters muligheder og udfordringer fsva. Global commons. Singapore og Danmark har mange strukturelle betingelser tilfælles, men har grebet disse udfordringer meget forskelligt an. Det giver mulighed for at udforske en småstats muligheder i en globaliseret verden, med særligt henblik på småstater der er dybt afhængige af den globale infrastruktur for at fungere. Projektet vil således udvikle viden og kompetencer, samt skabe netværk.

13.6. Amerikanske sikkerhedspolitiske prioriteter

Ressourcer: 600 timer

Den økonomiske krise og de globale magtforskydninger betyder at en række af Danmarks vigtigste partnere på det sikkerheds- og forsvarspolitiske område forandrer deres sikkerhedspolitiske strategier og militære styrkestrukturer i disse år. CMS vil i de kommende år analysere de overvejelser, debatter, politikker og initiativer som former

den sikkerheds- og forsvarspolitik hos vores partnere, som Danmark skal forholde sig til. Dette projekt fokuserer på amerikanske sikkerhedspolitiske prioriteter og hvilken betydning ændringen i disse prioriteter vil få for dansk sikkerheds- og forsvarspolitik. Amerikansk sikkerhedspolitik er centralt for Danmark og derfor er en dybere analyse af tendenser og prioriteringer i amerikansk politik afgørende for at den danske debat og danske beslutningstagere er på forkant med udviklingen.

13.7. Kritisk Infrastruktur og CNO

Ressourcer: 400 timer

Projektet vil analysere på kritisk infrastruktur som begreb og kortlægge alvorlige sårbarheder og trusler med henblik på at anbefale, hvordan der bedst tages højde for cyber-risici og trusler i etableringen af et robust og sikkert samfund. Projektet vil desuden inddrage tiltage i EU, NATO og andre internationale samarbejdspartnere. Projektet kan gennemføres som en serie af workshops med eksperter og ressourcepersoner med en efterfølgende rapport. Deadline ultimo august 2013.

Kristian Lauta (Retsvidenskab, KU) vil bistå CMS i udarbejdelsen af dette projekt.

13.8. Folkeretten og CNO

Ressourcer: 600 timer

Projektet vil beskæftige sig med staters CNO-operationer i gråzonen mellem militære og politimæssige operationer med henblik på at afklare folkeretslig problemstillinger. Folkeretten åbner op for lovlige modforanstaltninger mod folkeretsstridige handlinger, men det er i praksis uklart, hvorledes en stat må reagere på et cyberangreb, der udgår fra andre stater eller fra private personer i udlandet. Et centralt element vil være at kortlægge strategier, doktriner og konceptudvikling hos Danmarks strategiske samarbejdspartnere med henblik på at identificere, hvorledes de forbereder sig på fremtidige CNO-udfordringer. I udgangspunktet er projektets produkt en rapport (på engelsk), men forsvarsministeriet og CMS kan beslutte at afholde en konference om emnet i løbet af 2013 under forudsætning af fornøden bevilling.

Deadline ultimo 2013.

Anders Henriksen (Retsvidenskab, KU) vil bistå CMS i udarbejdelsen af dette projekt.

13.9. Kina og Arktis

Ressourcer: 120 timer

En konferencerapport om arktisk geopolitik, med særlig henblik på Kina, baseret på et seminar.

13.10. Piratnetværk

Ressourcer: 170 timer

CMS vil fortsat være vært for piratnetværket, som bringer en række interessenter på området sammen og har udviklet sig til et vigtigt forum for udveksling af viden på området.

13.11. Refleksionsgruppe om Kina og Kinanetværk

Ressourcer: 200 timer

Refleksionsgruppen er et lukket forum som giver mulighed for en åben og udviklingsorienteret dialog mellem centrale danske aktører og danske såvel som internationale forskningskapaciteter. Kinanetværket er et åbent forskerforum, som blandt andet har produceret en antologi.

13.12. Asien som sikkerhedspolitisk udfordring

Ressourcer: 200 timer

Et forløb, der strækker sig over 6 koncentrerede studieworkshops af 2 timers varighed med deltagelse af international kapacitet og en skarp, kompetent kommentator, der kan skabe grundlag for en diskussion. Deltagere skal være personer fra erhvervslivet, administration og organisationer. Emner: 1. The international System: Engaging China- China's engagement, 2. Austerity and Globalisation: how robust is interdependence? 3. The green and resource hungry China. 4. India as a Maritime Power. 5. Small States in Asia and Globalisation 6. The Balance of Power in Asia 7. US Strategy in the Pacific: AirSea Battle and the Asian Pivot. Kan arrangeres i samarbejde med fx ThinkChina.dk.

13.13., 13.20, 13.22. Undervisning

Ressourcer: 952 timer

Undervisning på Forsvarsakademiet: Valgfrit modul på stabskursus og specialevejledning .

Undervisning på Universitetet: Udbud på Institut for Statskundskab, eventuelt i samarbejde med Forsvarsakademiet samt vejledning af Ph.d.-studerende og specialer.

13.14. Open Source Governance Seminar om Arktis

Ressourcer: 350 timer

Forsvarets opgaver i Arktis forandres i takt med, at kongeriget skal håndtere de nye udfordringer og muligheder som klimaforandringerne i området skaber. Disse forandringer betyder at forsvaret indgår i en række nye kontekster og kommer i dialog med nye interessenter. For at fremme dialog og indsigt i hvilke udfordringer og muligheder det nye sikkerhedspolitisk landskab skaber gennemfører CMS i samarbejde med Forsvarsministeriet et seminar som Open Source Governance, der skal give mulighed for dialog og inspiration.

Seminaret gennemføres 1. kvartal 2013 i samarbejde med planlægnings- og udviklingskontoret i Forsvarsministeriet

13.15. Kontorseminarer

Ressourcer: 100 timer

CMS kan efter aftale give fagligt input, arrangere seminarer o.lign. i forbindelse med seminarer for afdelinger eller kontorer i forsvarsministeriet.

13.16. Smart Defence indenfor professionel militær uddannelse – muligheder for øget nordisk samarbejde

Ressourcer: 600 timer

Projektet vil undersøge i hvilket omfang professionel militær uddannelse (PME) kan blive et element af NATO's reform dagsorden og som sådan supplere og understøtte initiative som Smart Defence og Connected Forces Initiatives. I diskussionerne om PME efter erfaringer i forbindelse med Libyen operationen er NORDEFECO blevet nævnt som et eksempel på udvidet samarbejde. Projektet vil undersøge potentialet for NORDEFECO samarbejde for så vidt angår PME. CMS kan inddrage PME institutioner i de nordiske lande og vil søge at bringe disse sammen med forskere og praktikere inden for feltet, herunder det danske forsvarsakademi og lignende uddannelsesinstitutioner i de andre nordiske lande. Projektet vil inddrage erfaringer fra projekt 13.1. Projektet kan efter behov inddrage muligheder indenfor Northern Group.

13.17. Projekt med ACT: Towards 2030 and Beyond

Ressourcer: 50 timer

Som ansvarlig for NATOs fælles langtidsforsvarsplanlægning har Allied Command Transformation igangsat en ny planlægningscyklus under overskriften "Towards 2030 and Beyond". Dette "strategic foresight"-projekt forløber gennem en række internationale workshops og leder frem til udviklingen dels af et fælles langtidsstudiepaper, dels af en fælles proces for langtidsplanlægning. Center for Militære Studier deltager i hele forløbet som aktiv bidrager i forbindelse med paneldiskussioner og workshopdeltagelse samt indgår en diskussion med ACT om yderligere bidrag til forløbet.

13.18. Projekt med ACT: NATO Foresight: Understanding Common Drivers

Ressourcer: 50 timer

Indenfor rammen af NATO STO-samarbejdet foregår der arbejde med udvikling af metoder til langtidsplanlægning indenfor alliancen. Arbejdsgruppen om "Foresight: Understanding Common Drivers" igangsatte et arbejde i 2012 med en rapport som udbygger alliancens fælles terminologi indenfor langtidsplanlægning og strategiske reviews i forbindelse med for eksempel forsvarsforlig. Center for Militære Studier deltog med en "technical team member" efter aftale med FMT og FKO i 2012 og afslutter projektet i 2013. Der forventes et lignende projekt til opfølgning igangsat i efteråret 2013.

13.19. Papir om forebyggende sikkerhed

Ressourcer: 250 timer

Samtækningsenheden under Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet er ved at udarbejde et fremadrettet papir om forebyggende sikkerhed med udgangspunkt i erfaringer fra samtænkning og komplekse internationale operationer de sidste 10 år. Med udgangspunkt i en køreplan og indholdsfortegnelse, der er godkendt af samtækningsenhedens styregruppe skal arbejdet med papiret afsluttes i foråret 2013. Center for Militære Studier deltager som sparringspartner på projektet herunder i form af støtte til research og skriveproces med input til ministeriernes papir.

I forbindelse med projektet vil monografi om samtænkning (2011-12 projekt) blive færdiggjort.

13.20. Effektmålinger

Ressourcer: 1.000 timer

Dette ph.d.-projekt tager udgangspunkt i den grundlæggende strategisk udfordring for alliancen og dens medlemslande, hvordan man etablerer sammenhæng mellem politiske mål og militære midler. I den forbindelse er afgørende for den politiske og strategiske debat om, hvilke mål man kan stille sig og hvilke midler som skal til for at opnå dem, at man er i stand til at vurdere effekten af militære såvel som civile midler i forhold til de opsatte mål.

Fra USA har ideen om *Effect Based Operations* (EBO) spredt sig til resten af NATO, men der stilles også fra nogle sider spørgsmålstegn ved denne tilgang. Hvilke alternative muligheder for at indrette den strategiske og operationelle planlægning findes, og hvordan kan disse udvikles til bedst at imødekomme danske behov? Herunder kan diskuteres, hvordan man måler samspillet mellem kinetiske og ikke-kinetiske effekter.

Projektet skal indeholde en analyse for rollen af effektmålinger i militære operationer (med inddragelse af comprehensive approach i NATO-sammenhæng) og hvordan denne rolle forandres i takt med nye operationskrav, teknologier og doktriner. Projektet skal desuden indeholde en redegørelse for forskellige tilgange til effektmålinger og en vurdering af hvordan effektmålinger bedst kan anvendes i implementeringen af danske strategiske mål.

13.21. Sommerskole i dansk forsvarspolitik og strategiske studier

Ressourcer: Se 13.13.

Undervisning ved Københavns Universitet, der skal bibringe studerende forståelse for og kompetencer til at analysere dansk forsvarspolitik.

13.22. Løbende seminarer om aktuelle forsvars- og sikkerhedspolitiske problemstillinger

Ressourcer: 200 timer

CMS gennemfører minimum tre seminarer per år, som omhandler en aktuell forsvars- og sikkerhedspolitisk problemstilling. Seminarerne inddrager politikere, embedsfolk og andre med ekspertviden om aktuelle sikkerheds- og forsvarspolitiske problemstillinger. Formålet med seminarerne er at sikre en kvalificeret debat om sikkerheds- og forsvarspolitiske spørgsmål og skabe netværk, også mellem teoretikere og praktikere.

13.23. Vejledning af specialer

Ressourcer: Se 13.13.

Undervisning på Forsvarsakademiet og Københavns Universitet.

13.24. Folkemøde Bornholm

Ressourcer: 200 timer

Baseret på sine erfaringer fra 2010 og 2011 vil CMS afholde aktiviteter på Bornholm under folkemødet, som sikrer forskningsformidling og debat om sikkerheds- og forsvarspolitik.

13.25., 13.26., 13.27. Analyser for forsvarsforligskredsen

Ressourcer: 2.500 timer

CMS kan udarbejde rapporter og 'brief' samt oplæg til seminar, konferencer, rundbordssamtaler m.v. efter ønske fra forsvarsforligskredsen med op til 2.500 timer (specificeres nærmere når eventuelle ønsker foreligger i løbet af 2012).